

**K PROBLEMATIKE PUBLICISTICKEJ
POST-SOVIETSKEJ LEXIKY**
**ON THE PROBLEMATICS OF JOURNALISTIC
POST-SOVIET LEXICON**

Viktória Vráželová

Katedra jazykov Technickej univerzity v Košiciach

Post-sovietske obdobie je spojené s demokratizáciou ruskej spoločnosti a charakterizujú ho výrazné zmeny v lexikálnom systéme jazyka. Najmarkantnejšie zmeny v novej ruskej lexike sa prejavujú v masmediálnej publicistike. V príspevku sa zameriavame na analýzy zmien a procesov v ruskej lexike, ktoré sa začali v 80-tych rokoch 20. storočia a kontinuálne prebiehajú až do súčasného obdobia. Na poli lexiky dochádza k aktivizácii historizmov, ktoré označujú nové reálie, taktiež vznikajú nové slová na základe domácich slovotvorných modelov a v neposlednom rade veľký počet slov pribúda do ruštiny z iných jazykov, predovšetkým z angličtiny.

Post-soviet period is associated with the democratization of the Russian society what had an impact on significant changes in the lexical system of the Russian language. The most significant changes in the new Russian lexicon can be observed in journalism. The paper deals with the analysis of changes and analysis of processes that occurred in the Russian lexicon in the 80-ies of the 20th century and have been proceeding until nowadays. In the field of lexicon there are processes such as activation of historicisms that denominate new extralinguistic reality, forming of new words on the basis of domestic word-formation models and last but not least, borrowing words from other languages, especially from English language.

КП'үчөвө с'ловá: *lexika, historizmus, neologizmus, anglicizmus, slovotvorba*

Key words: *lexicon, historicism, neologism, anglicism, word formation*

1 Úvod

Výučba ruštiny ako druhého cudzieho jazyka zahŕňa viacero jazykových rovín. Okrem gramatickej a zvukovej úrovne sa kladie dôraz predovšetkým na zvládnutie bežnej, ako aj odbornej slovnej zásoby. Študenti žurnalistiky orientujúci sa na východné trhy by mali mať prehľad o súčasnej ruskej lexike a tiež by mali byť schopní aj istej retrospektívy – ovládanie zastaranej lexiky patrí tiež k dôležitým kompetenciám odborného používateľa jazyka. Orientovanie sa v neologizmoch, archaizmoch a historizmoch výrazne napomáha študentom pri chápaní ruských publicistických textov a môže byť nápomocné aj pri vlastnej produkcii textov v ruštine.

Za inšpiratívnu publikáciu pri osvojovaní si ruskej lexiky pokladáme monografiu Современный русский язык (2010) ruských autoriek Л. I. Rachmano-

vovej – V. N. Suzdaľcevej, ktorá je adresovaná ruským vysokoškolským študentom žurnalistiky a študentom pedagogických fakúlt. Obe autorky poukazujú na zmeny v systéme jazyka, ktoré nastali v ruštine v post-sovietskom období. Vymedzujú pojem „novej ruskej lexiky“, ktorú možno ohraničiť obdobím začínajúcim od druhej polovice 80-tych rokov 20. storočia do súčasného obdobia. Uvedené obdobie je spojené s demokratizáciou ruskej spoločnosti a charakterizujú ho výrazné zmeny v lexikálnom systéme jazyka. Najmarkantnejšie zmeny v novej ruskej lexike sa prejavujú v masmediálnej publicistike. Publicistika, či už hovorená alebo písaná, reflektuje všetky prevratné zmeny v spoločnosti ako prvá a zároveň je „motorom vývojovej dynamiky slovnej zásoby“ (Sochová – Poštolková, 1994, 9).

Post-sovietske obdobie charakterizujú ruské lingvistky E. I. Rachmanovová a V. N. Suzdaľcevoj ako obdobie, kedy nastalo „oslobodenie vedomia a jazyka“ (2010, 153). V 90-tych rokoch 20. storočia došlo v jednotlivých sférach ruskej lexiky k výrazným zmenám z hľadiska aktívneho a pasívneho používania slov. V ruštine sa začali aktivizovať slová, ktoré sa v predošlom období nachádzali iba v periférnej časti slovnej zásoby. Prechod z periférnej časti slovnej zásoby do bežného používania vidíme na príkladoch slov s finančnou tematikou биржа (burza), акция (akcia), рынок (trh) alebo slov s religióznou tematikou священнодействие (bohoslužba), священнодействовать (slúžiť bohoslužbu). Opačný trend je u časti lexém vytvorených z prízvisk známych politických osobností, napr. ельцинист, горбачевец, ktoré v krátkej dobe po ich vzniku stratili nádyh novosti a dostali sa do pasívnej slovnej zásoby.

Historicko-spoločenský vývin sa odrazil nielen v kvalitatívnom, ale aj v kvantitatívnom obohatení ruskej lexikálnej zásoby. V ruskej lexike v tomto období došlo k viacerým procesom, ktoré viedli k jej obohateniu. V lexikálnom podsystéme ruského jazyka vznikol veľký počet nových slov, ktoré sa začali používať v aktívnom fonde slovnej zásoby. Neologizmy vznikli pomocou domácich slovotvorných modelov alebo prevzatím z konkrétnych národných jazykov, predovšetkým z angličtiny. Import internacionálnych slov do ruskej lexiky sa spája s procesom internacionalizácie, pričom výhodou týchto slov je, že „nemajú vzťah k reálnemu jazykovému prostrediu“ (Ondrus – Horecký – Furdík, 1980, 198).

2 Procesy v post-sovietskej lexike

V rámci obohacovania ruskej slovnej zásoby došlo k viacerým procesom. Pri opise zmien v post-sovietskej lexike vychádzame z klasifikácie autoriek E. I. Rachmanovovej – V. N. Suzdaľcevej (2010). Zmeny sú spojené s nasledovnými procesmi, pri ktorých došlo k:

(a) k znovupoužívaniu historizmov, ktoré zastarali v ich priamom význame, ale získali v jazyku tkzv. „druhý život“ v ich metaforickom význame. Vo forme metafor sa dostávajú späť do aktívnej slovnej zásoby sémantické neologizmy: барин – v priamom význame historizmus vo význame „statkár“ → získava súčasný obrazný význam „človek, ktorý nerád pracuje sám“; podobne холоп – v priamom význame: „nevoľník“ → v súčasnom obraznom význame: „prisluhovač“; приживальщик – v priamom význame: „nemajetný šľachtic žijúci v dome bohatých pánov, ktorého hlavnou úlohou bola zabávať rodinu“ → v súčasnom obraznom význame: „človek žijúci na cudzí účet, päťolízac“;

(b) k znovupoužívaniu historizmov, ktoré začali označovať nové reálie, podobné niektorými vlastnosťami na zastarané predmety alebo javy. Medzi sémantické neologizmy zaraďujeme lexémy: лосины (priliehavé nohavice, ktoré boli súčasťou rovnošaty niektorých plukov v cárskom Rusku → legíny, módne priliehavé nohavice); губернатор (náčelník administratívno-teritoriálnej jednotky v cárskom Rusku, губерние → náčelník oblastnej alebo krajskej správy v niektorých regiónoch Ruska); дума (bývalá vládna ustanovizeň v cárskom Rusku → dolná komora parlamentu), каба́к (zariadenie poskytujúce alkoholické nápoje pre spodné vrstvy v cárskom Rusku → reštaurácia, kaviareň); лицей, гимназия, кадетский корпус;

(c) k opätovnému používaniu pomenovaní javov, ktoré existovali v minulosti, ale existencia týchto javov bola tabuizovaná. Výsledkom tejto skutočnosti bol fakt, že tieto pomenovania typu neboli lexikograficky zaznamenané: отказник (človek odmietajúci plniť svoje povinnosti, napr. vojenskú službu), правозащитник (verejný činiteľ vystupujúci pred úradmi a domáhajúci sa svojich práv a slobôd), засто́й (obdobie stagnácie za vlády L. I. Brežneva v sovietskom období), сталинист (prívrženeц ideológie Stalina), рэкет (výpalné), мафия. Vyššie uvedené slová neboli zaznamenané v druhom vydaní štvordielneho slovníka ruského jazyka АН СССР, vydaného Академией вied v rokoch 1981-1984¹ z dôvodu, že poukazovali na nežiadúce javy, ktoré nekorešpondovali so sovietskou ideológiou;

(d) k vzniku nových pomenovaní, ktoré odrážali čiastočnú zmenu predmetov alebo javov, respektíve predstáv o danom predmete alebo jave prostredníctvom domácich slovtvorných modelov. Viaceré nové pomenovania, ktoré odrážajú čiastočnú zmenu predmetov alebo javov, vznikli procesom abreviácie. Zmeny v ruských reáliách sú viditeľné cez pozmenené tvary pôvodných skratiek: СМПП (средства массовой информации и пропаганды)

---

¹ Údaj uvádzajú L. I. Rachmanovová – V. N. Suzdal'cevoва (Современный русский язык, 2010, 149).

→ СМИ (средства массовой информации)²; ГАИ (Государственная Автомобильная Инспекция) → ГИБДД (Государственная инспекция безопасности дорожного движения). Okrem rozmenených skratiek narastá počet nových skratiek vytvorených podľa modelov ruskej slovtvorby, napr: ЕГЭ (Единый Государственный Экзамен – test pri ukončení strednej školy slúžiaci ako kritérium prijatia na vysoké školy v Ruskej federácii); ОБЖ (охрана безопасности жизни - nový predmet zavedený na školách o ochrane zdravia); АО (акционерное общество); ООО (общество с ограниченной ответственностью); ТОО (товарищество с ограниченной ответственностью). Jednou z osobitostí ruskej abreviácie je vznik skratkových slov z pôvodných skratiek, t. j. vznik lexém s plnohodnotným slovtvorným potenciálom. Takým príkladom je skratka ОМОН (Отряд милиции особого назначения), z ktorej bolo odvodené substantívum омоневец. Skracovanie súvisí aj so snahou o úspornosť jazykových prostriedkov v reči, ktorá sa prejavuje nahradzovaním ruských viacslovných pomenovaní anglickými jednoslovnými (*образ себя* → *имидж*, *молодой человек в возрасте от 12 до 20 лет* → *тинейджер*, *рабочий конец недели* → *уикенд/уик-энд*, *показатель популярности* → *рейтинг*, *наиболее популярная песня* → *хит*, *обзор печати* → *дайджест*, *система власти и управления* → *истеблишмент*).

(e) k vzniku nových pomenovaní vytvorených podľa modelov ruskej slovtvorby. Pri tvorbe nových slov podľa vlastných slovtvorných modelov ruského jazyka ostávajú podľa L. I. Rachmanovovej – V. N. Suzdaľcevoj produktívnymi rovnaké slovtvorné modely, aké boli v lexike 70-ch rokov 20. storočia (2010, 151). Napríklad pri tvorbe nových substantív označujúcich osoby ostávajú aktívne sufíxy: -ец, -ист, -ник, -щик; pri pomenovávaní procesov ostáva aktívny sufíx -изация (v lexémach долларизация страны, паспортизация населения, криминализация власти). V publicistických textoch vznikajú nové slová tzv. nálepky (tamže, 2010, 31), ktoré predstavujú šablónovité označenia osôb, väčšinou s negatívnou konotáciou: афганец (sovietsky vojak, ktorý bojoval v Afganistane v rokoch 1979-1989), гекачепист (účastník protigorbačovského hnutia v roku 1991 s cieľom odstrániť M. Gorbačova z postu prezidenta), омоневец (člen oddielu polície zvláštneho určenia), спецназовец (člen jednotky zvláštneho určenia ruských ozbrojených síl bojujúci proti terorizmu), дудаевец, сталинист, неосталинист, перестройчик, антиперестройчик, враг перестройки, аппаратчик, номенклатурщик, демократ, a podobne. Súčasné slová-nálepky nahradili slová-nálepky z minulého sovietskeho obdobia ako комсомолец, агитпоезд, коллективист,

² V post-sovietskom období bol namiesto termínu СМИП vytvorený aj termín МСИ (массовые средства информации), ktorý sa neujal (М. Н. Кимм, Основы теории журналистики, СПб : Издательство Питер, 2013, с. 232).

политотдел, антисоветчик, подкулачник, враг народа, atď. Význam niektorých z uvedených lexém je ťažko odvoditeľný bez znalosti politického pozadia v krajine.

(f) k vzniku nových pomenovaní, ktoré sú v rozpore s modelmi ruskej slovotvorby. Rastúca snaha s cieľom vytvoriť čo najoriginálnejšie a najvýstižnejšie pomenovania viedla v niektorých prípadoch k upevneniu slov v ruskej lexike, ktoré neboli vytvorené podľa modelov ruskej slovotvorby. Lexémy, ktoré narušajú stereotyp ruských slovotvorných modelov, nachádzame v názvoch firiem: Мастердент, СтройДвор, Техносила, ЦентрОбувь, КосметикСити; v názvoch produktov: Нестарин (prípravok proti starnutiu), Быстросуп: (instantná polievka), Нергустин (antidepresívum), Длянос (nosné kvapky); v názvoch televíznych programov Телеутро, Теледоктор. Neuvážlivé zaobchádzanie so slovom zaznamenávame v reklamných sloganoch ako Во главе красивых волос (reklama na šampón Shauma na stanicích metra v Moskve), Диктатура закона интерьера (reklama nábytkárskej firmy), alebo Энергичное качество (reklama na tlačiarne), kde jednotlivé slová strácajú svoj dôvodný význam a oslabuje sa tým ich nominatívna funkcia.

(g) k vzniku nových pomenovaní prevzatím slov cudzieho pôvodu. Od začiatku 90-tych rokov 20. storočia prebieha v ruštine masívne prijímanie nových lexém cudzieho pôvodu, predovšetkým z neslovanských jazykov (najmä angličtiny). Proces prijímania anglicizmov do ruskej lexiky má doposiaľ pokračujúcu tendenciu, anglicizmy sa rozširujú hlavne prostredníctvom verejných telekomunikačných prostriedkov, tlače a pod. Veľký počet výpožičiek z angličtiny vzniká transferom z latinky do azbuky.

Rozšírené používanie anglicizmov zaznamenávame v ruských reklamných nápisoch. Reklama nadobudla významný vplyv na súčasný stav ruského jazyka a stala sa neoddeliteľnou súčasťou života ruskej spoločnosti. Anglicizmy sa vyskytujú: 1. v názvoch firiem a obchodov (Макдоналдс - názov reštaurácie na Puškinskom námestí, Котлета Хаус - názov kaviarne na Leninskom prospekte, Ланч на всякий пожарный - nápis nad vchodom do pivárne doprevádzajúci názov Пивная 01, Мебельланд - obchod s nábytkom); 2. pri propagácii брифинг, саммит, лобинг, спонсор, импичмент, исламизация, плюрализм, популизм, промывание мозгов, имидж, гринписовец, репорт). Prehnané roužívanie anglicizmov zaznamenávame v reklamných nápisoch typu Москва - Сити *označujúce* budúce nové veľké administratívne a podnikateľské centrum v Moskve, kde už z názvu je evidentné, že ide o prehnané užívanie anglického slova city. Lexému Сити sme zaznamenali aj v pomenovaniach ОбувьСити na Leninskom prospekte, Косметик Сити, Торговый центр Глобал Сити. Musíme konštatovať, že snaha o originalnosť pomenovania pridaním barbarizmu, v našom prípade anglického elementu typu *сити, холл, ланд, хаус* znejasňuje celkový význam ruských pomenovaní.

3 Postoje niektorých jazykovedcov k preberaniu anglicizmov do ruštiny

Skutočnosť, že na anglickom lingvokultúrnom základe bol do ruštiny prijatý veľký počet neologizmov, potvrdzuje E. Malá, ktorá uvádza, že „anglický jazyk sa v 20. storočí postupne etabloval ako báza transferu nových slov do ruštiny, pričom proces transferácie je čoraz intenzívnejší“ (2003, 23). Autorky L.I. Rachmanovová a V. N. Suzdaľcevoá vnímajú masívne preberanie anglických lexém do lexiky ruského jazyka ako diktát módy cudzích slov. Autorky konštatujú, že súčasná lexika je najintenzívnejšie dopĺňaná práve vďaka prevzatiam. Domáce slovotvorné modely sa podieľajú na obohacovaní súčasnej lexiky v menšej miere, pričom ich produktivnosť ostáva, v porovnaní s minulosťou, nezmenená (2010, 150-151). Uvedené tvrdenie dávajú autorky do kontrastu s obdobím po VOSR, keď dominovali pri tvorbe slov domáce slovotvorné modely a vznikali lexémy typu комсомолец, агитпоезд, коллективист, политотдел.

K problematike preberania anglicizmov do publicistickej lexiky v rusko-slovenskej analógii, sa vyjadruje J. Sipko (1999, 94-97), ktorý na základe dlhoročného výskumu súčasnej ruskej a slovenskej tlače konštatuje, že v ruskej tlači, v porovnaní so slovenskou, je zvýšený výskyt anglicizmov. Tendenciu intenzívnejšieho preberania, ako aj zvýšenú frekvenciu výskytu anglicizmov v ruskej tlači, vysvetľuje etnokultúrnymi osobitosťami oboch národov, pričom jedným z dôvodov je „nižšia miera jazykového purizmu u veľkých národov v porovnaní s tými menšími.“ (Sipko, 1999, 96). Zároveň poznamenáva, že terminologická lexika (predovšetkým termíny z oblasti politiky, ekonómie a financií) sa preberá v ruskom a slovenskom jazyku v skoro rovnakej miere. Zvýšenú frekvenciu anglicizmov v ruskej tlači J. Sipko odôvodňuje väčším počtom nových lexém, ktoré vznikli odvodením z prevzatých lexém. V tejto súvislosti môžeme poznamenať, že o stupni adaptácie prevzatej lexémy svedčí tvorba jej derivátov a slovotvorného hniezda (Furdík, 2004, 122). Väčší počet derivátov a následne vznik bohatšieho slovotvorného hniezda môžeme demonštrovať na príklade prevzatej lexémy ракет (z angl. racket, vydieranie), ktorá sa vyskytuje v odvodených formách: ракетир, ракетирство, Госркет, pričom v slovenských publicistických textoch k prevzatiu anglickej lexémy racket do možnej transferovanej podoby reket, respektíve k vzniku ich odvodených tvarov, zatiaľ nedošlo. Slovotvorné hniezdo vzniklo aj v prípade lexémy пиар odvodenej od akronymickej skratky PR (z angl. Public Relations). Prevzatím skratky PR došlo k lexikalizácii jej výslovnosti a následnému vzniku ruskej lexémy пиар, označovanej taktiež termínom „slovoid“ (Sipko, 2011, 39). Vysoký stupeň adaptovanosti lexémy пиар v ruštine dokazuje výskyt derivátov v podobe пиарить, пиаровец, пиарщик, пиаровский. K tendencii lexikalizácie výslovnosti skratiek v slovenčine sa vyjadruje M. Gavurová, ktorá na príklade prevzatej lexémy piár uvádza, že „lexikalizovaná výslovnosť skratky PR sa

stáva súčasťou (kvázi)kompozit: piármanažér, piármanažérka, piár-poradca.“ (2011, 164). Výskyt spomenutých tvarov v slovenčine však pokladáme za nižší stupeň adaptovanosti lexémy než je tomu v ruštine. Pozíciu anglicizmov v ruskej lexike možno hodnotiť taktiež z citovo-hodnotiaceho konotatívneho hľadiska. Prevažná časť anglicizmov používaných v mládežníckom žargóne má zápornú sémantiku a používajú sa v negatívnej konotácii (Sipko 1999, 97-98). Anglické výrazy sa vzťahujú k nekalým finančným praktikám: картел, демпинг, приватизация, дефолт, хакер alebo ku kriminálnej činnosti: киллер, дилер, роббер, наркоман, токсикоман, скинхэд, киндэппинг. Niekedy sa preberajú iba cudzie významy, napr. adjektívum пиратский v slovných spojeniach пиратская косметика, пиратские кассеты, má prevzatý význam „nezákonný“.

4 Latinka versus azbuka

Prevzaté slová sa do ruštiny dostávajú procesom transliterácie a praktickej transkripcie, ktorých cieľom je predovšetkým nahradiť cudzie grafické znaky písané v latinčine domácimi grafickými znakmi, t. j. azbukou. Pozoruhodným fenoménom v súčasnom ruskom jazyku je fakt, že v niektorých prípadoch nedochádza k systematickému prepisovaniu cudzích znakov do azbuky. Neruské názvy sa vyskytujú nielen pri pomenovaní zahraničných firiem, výrobkov, časopisov a pod., ale aj na označenie domácich firiem (фитнес-центр Sweat, городская таверна Star Mykonos, гриль-ресторан Fire, стиральные машины ASKO) a označenie domácich populárnych rádiových staníc (радиостанция Maximum), menách spevákov (МАКСИМ. Často sú ponechané oba paralelné názvy v azbuke a v latinčine: Слава Зайцев – SLAVA ZAITSEV, Дорога-98 – DOROGA-98 (názov výstavy), ПИЦЦА ХАТ – Pizza HUT, ПРАГМА БАНК – PRAGMA BANK, Шоp – Shop. O záujme ruskej odbornej verejnosti diskutovať o problematike rozširovania latinky v mestskom priestore na úkor azbuky svedčí aj vydaná kolektívna monografia z internetovej konferencie v Novgorode „Кириллица - латиница – гражданка“ (2009). Ponechanie latinky v ruštine autori monografie neberú na ľahkú váhu, keď konštatujú že „смена алфавита – это не только разрыв с многовековой традицией, но смена культурной ориентации, переход от унаследованной от предков греко-византийской традиции к традиции римско-католической в её современном виде“ (2009, 134). Autori sa neobávajú plošného zavedenia latinky v krajine, ale znepokojuje ich stúpajúci trend používania latinky v súčasných masovo-komunikačných prostriedkoch, v reklame a v iných typoch textov spojených s mestským prostredím. Ako príčinu súčasnej latinizácie krajiny, kde je historicky zaužívaná cyrilika uvádzajú internet a mobilnú sieť. Vytesňovanie azbuky latinkou prebieha jednak za účelom lepšieho predaja výrobkov „иностранное – значит

отличное“, jednak je výsledkom globalizácie trhu, keď sa výrobky opisujú anglickými prívlastkami napr. холодильник Side-by-side (вариант, когда морозильная и холодильная камеры располагаются бок о бок), холодильник No Frost (холодильник оснащен системой размораживания). E. I. Rachmanovová a V. N. Suzdaľcevoá charakterizujú prelínanie ruského a anglického jazyka v písomnej ruskej reči ako grafický chaos (2010, 184), ktorý demonštruje pohľadový vzťah k rodnému jazyku.

5 Záver

Ruská lexika po 80-tych a 90-tych rokoch minulého storočia sa výrazne zmenila. Okrem inovatívnej domácej slovtvorby sa ruština stáva jazykom otvoreným pre výpožičky z iných jazykov. Otvorenosť voči všetkému cudziemu prináša aj negatívne javy, akými sú nadbytočné používanie anglicizmov alebo bezdôvodné prenikanie latinizmov do pôvodného ruského grafického systému. Silnejúci trend používania názvov v latinke svedčí o istom antislavizme mestského prostredia. Amerikanizáciu a latinizáciu pokladáme však za nezastaviteľný fenomén. Ich zavádzanie do praxe poukazuje na sociologické a kultúrne zmeny v ruskej spoločnosti, zmeny hodnôt a nazerania na realitu. K vnútorným jazykovým príčinám transferu cudzích slov radíme: a) nevyhnutnosť pomenovávať nové javy prichádzajúce zo západného sveta, pre ktoré sa zatiaľ nenašiel vhodný domáci ekvivalent; b) snaha o úspornosť jazykových prostriedkov v reči, ktorú charakterizuje používanie anglických jednoslovných pomenovaní namiesto ruských viacslovných pomenovaní; c) a v neposlednom rade módnosť prevzatých anglických slov. Lavína cudzích slov zaplavuje tak ruský, ako aj slovenský jazyk. Na tento jav však nemožno pozeráť negatívne. Neustále preberanie a pretváranie domácich a prevzatých slov poukazuje na dynamickosť a otvorenosť jazykového systému ruského a slovenského jazyka a je ich trvalou súčasťou.

Literatúra

GAVUROVÁ, M. 2011. Adaptácia anglickej iniciálovej skratky PR v slovenčine. Slovenská reč. Časopis pre výskum slovenského jazyka. 2011, roč. 76, č. 3, s. 160-165. ISSN 0037-6981.

FURDÍK, J. 2004. Slovenská slovtvorba. Prešov: Náuka. ISBN 80-89038-28-X.

РАХМАНОВА, Л. И. – СУЗДАЛЬЦЕВА, В. Н. 2010. Современный русский язык. Лексика. Фразеология. Морфология. Москва: Аспект Пресс. ISBN 978-5-7567-0587-4.

MALÁ, E. 2003. Substantívne anglicizmy a ich analýza v ruskom jazyku. Banská Bystrica: FiF UMB. ISBN 80-8055-769-1.

- ONDRUS, P. – HORECKÝ, J. – FURDÍK, J. 1980. Lexikológia. Bratislava: SPN.
- SIPKO, J. 1999. Этнокультурный базис русско-словацких переводов. Prešov: Náuka. ISBN 80-967602-8-9.
- SIPKO, J. 2011. Teoretické a sociálno-komunikačné východiská lingvokulturologie. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. ISBN 978-80-555-0371-4.
- SOCHOVÁ, Z. – POŠTOLKOVÁ, B. 1994. Co v slovnících nenajdete. Novinky v současní slovní zásobe. Praha: Portál. ISBN 80-7178-000-6.
- Кириллица - латиница – гражданица, 2009. Ред. Т.В. Шмелев. [online] Великий Новгород: НовГУ имени Ярослава Мудрого. Dostupné na internete: <http://window.edu.ru/catalog/pdf2txt/240/69240/43971?p_page=14>.